

ساعات هفتگی	نوع واحد	واحد	نوع ماده	عنوان ماده	کد ماده	دوره		
۲	نظری	۲	تخصصی	مکاتب تفسیری ۱		کارشناسی		
							تفسیر	رشته
							مباحثه - مطالعات کتابخانه ای - کار در کلاس	روش تدریس
							این ماده به بیان: ۱- نشأت تفسیر و مراحل تدوین آن می پردازد، مکتب تفسیر نبوی را مورد بررسی قرار نموده سپس مکتب و مصادر صحابه و تابعین را توضیح می دهد. ۲- مکتب تفسیر روایی و درایی را مورد تحلیل و تجزیه قرار می دهد و نمونه ای از کتب روایی جهت استخراج مکتب مؤلفین آن مورد تحقیق و تفحص قرار می دهد مانند تفسیر طبری، فخر رازی و غیره	تعریف ماده
							۱- شناسایی تاریخ تفسیر از دوره نبوی تا دوره تدوین ۲- شناساندن جایگاه تفسیر نبوی و صحابه و تابعین ۳- شناخت بزرگان تفسیر، که تأثیر بسزایی در این علم داشتند ۴- آشنا ساختن طلاب با نکات مثبت و منفی کتب تفسیر روایی ۵- شناساندن تفسیر به رأی و جایگاه و شروط و اقسام آن	اهداف ماده
							بعد از تدریس این ماده طالب العلم قادر است: ۱- تاریخ تفسیر روایی را بشناسد. ۲- به مکتب تفسیری روایی و درایی پی ببرد. ۳- تصویری درست از کتاب های تفسیری داشته باشد. ۴- موارد ضعف و قوت مکتب روایی و درایی را شناخته و تأثیر آن در تفسیر را تشخیص دهد.	دستآورد آموزشی

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	شناخت تاریخ تفسیر از دوره نبوی تا دوره تابعین و مراحل تدوین آن	۱۵٪	۳۰٪	
۲	بررسی مکتب روایی و درایی	۲۰٪	۴۰٪	
۳	شناخت کتب مکتب روایی و درایی	۱۰٪	۲۰٪	
	شناخت مکتب مؤلفین تفسیر	۱۵٪	۳۰٪	

مراجع و مصادر:

<p>المرجع الرئیس:</p> <p>التفسیر والمفسرون، د. محمد حسین الذهبی، الطبعة السابعة، مكتبة وهبة، القاهرة، ۲۰۰۰ م.</p> <p>مراجع فرعية:</p> <p>۱- تعریف الدارسین بمناهج المفسرین، د. صلاح عبدالفتاح الخالدي، الطبعة الثالثة، دار القلم، دمشق، ۲۰۰۸ م</p> <p>۲- مناهج المفسرین، أحمد بن محمد الشرقاوی، مكتبة الرشد، الرياض ۱۴۲۵ هـ</p> <p>۳- الدراسات فی التفسیر ومناهجه، أ. د. عیادة الکیسی، الطبعة الأولى، جائزة دبي الدولية للقرآن الکریم، ۱۴۳۴ هـ - ۲۰۱۳ م</p> <p>۴- مناهج المفسرین للدكتور مصطفى مسلم، الطبعة الأولى، دار مسلم، الرياض، ۱۴۱۵ هـ</p> <p>۵- بحوث فی أصول التفسیر ومناهجه، أ. د. فهد الرومی، الطبعة الرابعة، مكتبة التوبة، الرياض، ۱۴۱۹ هـ</p>

جلسات هفتگی	موضوعات	مقرر تدریس
۱	جلسه اول: تعریف مناهج المفسرين، أهمية المساق، أهم المراجع والمصادر في مناهج المفسرين - جلسه دوم: التفسير في عصر الرسول صلى الله عليه وسلم، فهم النبي صلى الله عليه وسلم للقرآن، ومكتبه في التفسير.	مناهج المفسرين للشرقاوى (۲۵-۱۵)؛ تعريف الدارسين بمناهج المفسرين (۲۳-۱۵)
۲	جلسه اول: التفسير في عصر الصحابة، تفاوت الصحابة في فهم القرآن، جلسه دوم: مصادر التفسير في هذا العصر، ملخص عن المفسرين من الصحابة.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۲۷-۴۹) مناهج المفسرين للشرقاوى (۳۹-۲۵)؛
۳	جلسه اول: عبد الله بن عباس: ترجمته و مبلغه من العلم وأسباب نبوغه. جلسه دوم: مكتب ابن عباس في التفسير وطرق الرواية عنه.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۵۰-۶۳) مناهج المفسرين مصطفى مسلم (۸۵-۴۷) تعريف الدارسين بمناهج المفسرين (۲۳۳-۲۵۴)
۴	جلسه اول: عبدالله بن مسعود (ترجمته و مبلغه من العلم و مكتبه في التفسير وطرق الرواية عنه). جلسه دوم: سيدنا علي (ترجمته، جهوده في التفسير وطرق الرواية عنه).	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۶۳-۷۳) مناهج المفسرين مصطفى مسلم (۱۶۴-۸۵)
۵	جلسه اول: أبي بن كعب (ترجمته و مبلغه من العلم و مكتبه في التفسير وطرق الرواية عنه). جلسه دوم: مميزات التفسير في عهد الصحابة. التفسير في عهد التابعين، مصادر التفسير في عهد التابعين، مدارس التفسير فيه.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۶۳-۷۳) مناهج المفسرين مصطفى مسلم (۱۶۴-۸۵) مناهج المفسرين للشرقاوى (۵۰-۳۷)؛ التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۷۵-۱۰۲)م
۶	جلسه اول:، مدرسة التفسير بمكة وأشهر رجالها (مجاهد). جلسه دوم: أشهر رجال مدرسة مكة (سعيد بن جبیر، عكرمة، عطاء، طاووس).	مناهج المفسرين للشرقاوى (۵۰-۳۷)؛ التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۷۵-۱۰۲)م
۷	جلسه اول: مدرسة التفسير بالمدينة وأشهر رجالها (أبو العالية، زيد بن أسلم، محمد بن كعب القرظي). جلسه دوم: مدرسة التفسير بالعراق وأشهر رجالها (علقمة - مسروق - الحسن البصري)	مناهج المفسرين للشرقاوى (۵۰-۳۷)؛ التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۷۵-۱۰۲)م
۹	جلسه اول: ادامة مدرسه تفسیر در عراق أشهر رجالها (قتادة، عامر الشعبي، مرة الهمداني)، مميزات التفسير في عهد التابعين . جلسه دوم: التفسير بالمأثور، معناه، أسباب ضعفه (الوضع، الإسرائيليات)، التعريف بأشهر كتب التفسير المأثور .	مناهج المفسرين للشرقاوى (۷۹-۵۷)؛ دراسات في التفسير ومناهج (۱۷۰-۱۵۵)؛ التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۱۰۴-۱۴۷)م
۹	جلسه اول: ابن جرير الطبري، ترجمته. جلسه دوم: ومكتبه في التفسير، القيمة العلمية للتفسير.	مناهج المفسرين للشرقاوى (۱۰۰-۷۹)؛ التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۱۴۸-۱۶۰)
۱۰	جلسه اول: ابن كثير، ترجمته. جلسه دوم: مكتب ابن كثير في التفسير، القيمة العلمية للتفسير.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۱۷۳-۱۷۷)
۱۱	جلسه اول: التفسير بالرأى، معناه، أنواعه، موقف العلماء فيه. جلسه دوم: التعريف بأشهر كتب التفسير بالرأى، أهم الكتب في التفسير بالرأى الجائز.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۱۸۳-۲۰۵)؛ تعريف الدارسين بمناهج المفسرين (۴۹۲-۴۶۴)
۱۲	جلسه اول: الامام فخر الدين الرازي، ترجمته. جلسه دوم: مكتب الرازي في تفسيره مفاتيح الغيب.	التفسير والمفسرون (ج ۱/ ۲۰۶-۲۱۱)؛ تعريف الدارسين بمناهج المفسرين (۴۹۲-۴۶۴)؛ مناهج المفسرين لمنيع بن عبد الحليم محمود (۱۵۳-۱۴۵)